Tehnilised nõuded tarkvaralahendustele

Käesolevad nõuded/põhimõtted spetsifitseerivad millele peaksid loodavad tarkvara komponendid vastama, et nad ei oleks infrastruktuurist jäigalt sõltuvuses, töötaksid SMIT majutusplatvormil, nende skaleerimist ja paigaldamist saaks automatiseerida ning tehnoloogiline võlg on hallatav ja mõõdetav. Dokument on abimaterjal arendajatele ja arhitektidele kes konkreetset tarkvaralahendust disainivad.

Kategooria	Nõue	Laiendatavus	Kommentaar
dine			
	Rakendused luuakse põhimõttel, kus ühte paigaldatavasse komponenti ei panda kokku sisult väga erinevat funktsionaalsust, vaid pigem jaotatakse vajadusel erinevate komponentide vahel. Komponentideks jaotamine toimub sisulistest, mitte tehnilistest funktsionaalsustest lähtudes v.a kasutajaliideste eraldamine eraldi rakendusteks. (vt. Bounded Context)	KOHUSTUS	Komponentideks jaotamisel mitte lähtuda tehnilitest möödikutest nagu koodiridade arv võ et tõstame näiteks tehnilise funktsionaalsuse nagu logimise eraldi komponendiks. Kui üks komponent on jäigas sõltuvuses teisest (ei saa tööprotsessi lõpuni viia või ei saa paigaldada, k teine ei vasta samal ajal), siis on tegemist hajus monoliidiga ja tuleks need komponendid kokku tõsta koodi tasemel. Täiendavat lugemist: http://martinfowler.com/articles/microservices.html https://martinfowler.com/bliki/BoundedContext.html
	Komponent peab jooksma vähemalt 2 instantsi peal, et vältida platvormi muudatuste käigus tekkida võivaid katkestusi.	конизтиз	Konteinerplatvormile paigaldatud rakenduste puhul peaks vähemalt toodangu keskkonnas minimaalselt 2 instantsi jooksma, et vältida katkestusi. Eelistada ka jõudluse vaates komponentide hul tõstmist, mitte tõsta olemasolevate komponente ressursikasutust. Näiteks mitte teha VM-e
			suuremaks (mälu/CPU vaates).
	Rakendust ehitatakse ja pakendatakse SMIT CI/CD lahendusega (Bamboo) ning komponendile kohandatakse automaatset staatilise koodi analüüsi vastavalt SonarQube profiilile, mille tulemused on kättesaadavad SMIT SonarQube keskkonnast. Lähtekood ei tohi sisaldada vigu mis on analüsaatori poolt leitud.	KOHUSTUS	Kehtib nii loogika kui kasutajaliidese komponer puhul. Minimaalne on vaikeprofiil, kui arendajac ei lepi kokku täiendavates nõuetes. Täiendav info: Tehnoloogilise võla mõõtmine (SonarQube
	Lähtekood on UTF-8 formaadis ning tekstilised väärtused tuleb liigutada tõlkefailidesse (i8n), lisaks mitte kasutada Deprecated meetodeid.	кониѕтиѕ	
	Rakenduse lähtekoodi haldus toimib SMITi kesksete versioonihalduspõhimõtete järgi.	кониѕтиѕ	Kehtib nii loogika kui kasutajaliidese komponen puhul. Lisainfo leiab dokumendist: Lähtekoodi halduse ja ehitamise nõuded
	Keskkondadesse rakenduste paigaldamine on automatiseeritud SMIT CI /CD mehhanismidega.	кониѕтиѕ	Kasutatakse Bamboo paigaldusplaane: https:// nfluence.atlassian.com/bamboo/deployment- projects-338363438.html
	Kokku ehitatatud rakendust peab saama paigaldada erinevatesse keskkondadesse, ilma et seda peaks uuesti kokku ehitama.	кониѕтиѕ	Konfiguratsioon määratakse keskkonna muutujatena või muude rakenduseväliste võimalustega (näiteks Kubernetes configmap)
	Auditlogi tuleb markeerida ära logikirjetes, et oleks pärast otsingus eristatav	конизтиз	
	Rakendustel puudub ligipääs avalikku internetti (sh klientidel). Kui on vajalik ligipääs äriandmetele väljaspool SMIT võrku, tuleb tellida webproxy ligipääs.	кониѕтиѕ	
	Rakenduste sõltuvuste (maven,npm jne) allikana tuleb kasutada SMIT sisest keskset repositooriumi (Artifactory) .	конизтиз	Kõik välised sõltvused peavad olema sealt kättesaadavad.
	Kõik välised sõltuvused tuleb rakenduse ehitamisprotsessikäigus läbi skaneerida Artifactory Xray töövahendiga ja mitte kasutada kõrge kriitilisusega turvanõrkuseid sisaldavaid teeke/komponente.		https://jfrog.com/help/r/jfrog-cli/cli-for-jfrog-xray
	Kasutajaliidese sõltuvused/osad nagu JS,CSS,FONTS,GIF jms, mida kasutatakse kasutajaliidese kuvamisel, peavad rakenduse käivitusel tulema samast allikast.	кониѕтиѕ	Väliste sõltuvuste ja repode kasutamine ei ole lubatud (nagu välised cdn-id, google fonts, gith jne). Arendamisel tuleb kontrollida browseri võrguliikluse lehelt, et välisperimeetrisse ei mindaks päringuid tegema.
	Väliste teenuste nagu ReCaptcha, Google Analytics jms kasutamine ei ole lubatud.	KOHUSTUS	Tuleb kasutada SMIT siseseseid lahendusi.

	Rakenduse arhitektuuri koostamisel tuleks arvestada, et rakenduse koosseisu kuuluvaid komponente peab saama uuendada iseseisvalt.		Soovituslik kasutada "Blue-Green" paigalduspõhimõtteid.
	Rakenduse loogikakomponentide üldine sisemine arhitektuur peaks järgima MVC mustrit.		
	Rakendustevahelisi integratsioone teostatakse kokkulepitud põhimõtete järgi (võimalikud variandid on XTEE, HTTP otse või MQ).	кониѕтиѕ	Kasutatavatest protokollidest olenemata teostatakse integratsioonid, lähtudes nõuetedokumendist: "Rakendustevahelised+int egratsioonimustrid"
	Kui loodav lahendus koosneb mitmest komponendist, on need lahus arendatavad, pakendatavad, versioneeritavad ja paigaldatavad.	кониѕтиѕ	
Testitavus			
	Komponendil on olemas minimaalne genereeritav testandmete komplekt.		Peamiselt koormustestide või suitsutestide läbiviimise keskkonna jaoks.
	Test- ja toodangukeskkonnad peavad olema üksteisest lahus ning testandmed ei tohi olla toodanguandmed (v.a juhul kui tegemist ei ole avalike andmetega - näiteks aadressid).		
	Loogikakomponendil on olemas integratsioonitestid veebiteenuste või sõnumivahetusteenuste jaoks ning vajadusel täiendavad ühiktestid spetsiiflise äriloogika valideerimiseks.	кониѕтиѕ	Ühiktestide maht ja olemasolu on vabatahtlik.
	Kasutajaliidese automaattestide kirjutamine, mis simuleerivad kasutaja käitumist põhivoogude taseme, on arendusmeeskonna otsustada.		Testide loomisel on soovitav kasutada ilma kasutajaliidesta sirvijat, et oleks võimalik kergesti testida ilma graafilist keskkonda omamata.
	Rakenduse automaattestide mahtu tuleb analüüsida CI/CD mehhanismide abil ning tulemused peab publitseerima SMIT SonarQube keskkonnas.	кониѕтиѕ	
	Avaklikke teenuseid tuleb täiendavalt turvatestida.	KOHUSTUS	Turvatestide juhendid ja nõuded leiab dokumendist: Turvatestimine
	Rakenduste poolt toodetavale logi väljundile tuleb kirjutada automaattestid	кониѕтиѕ	Testid peavad veenduma, et rakenduses genereeritud logi vastab "Logimise nõuded" dokumendis kirjeldatud nõuetele
Kasutajaliide	es ·		
	Kasutajaliides tuleb täielikult eraldi arendada loogikakomponendist ning ei eelda selle implementatsiooni olemasolu.	кониѕтиѕ	
	Kasutajaliides võib korraga suhelda mitme loogikakomponendiga.		
	Kasutajaliides ja loogikakomponent suhtelvad omavahel üle HTTP /WEBSOCKET protokolli ning ainult läbi eeldefineeritud liidestuse (vahetatakse ainult andmeid).	кониѕтиѕ	Võimalikud integratsioonitehnoloogiad: REST, graphQL, STOMP.
	Kasutajaliidese olekut hoitakse kliendi poolel.		Kas siis veebilehitsejas (sessionstorage) või sessioonis mis asub kasutajaliidest pakkuvas serverkomponendis.
	Kasutajaliides vahetab loogikakomponendiga ainult andmeid, visuaalset sisu (nn. html-i javascripti) sellest komponendist ei laeta.	кониѕтиѕ	Vaikimisi on andmete formaat JSON
	Kasutajaliides suhtleb loogikakomponentidega üle SSL kanali (SSL termineeritakse koormusjaoturis, kust kõik kasutaja päringud läbi lastakse).	кониѕтиѕ	
	Kasutajaliides on soovitav arendada õhukese kliendina.		
Äriloogika ja	õigused		
	Komponentide vaheline andmevahetus peab olema turvaline või kaitstud kasutades TLS-i, mille sertifikaate verifitseeritakse. Autentimata ja/või krüpteerimata protokollide kasutamisel rakendatakse täiendavaid konfidentsiaalsust ja terviklust tagavaid turvameetmeid.		
	Nii sisemised kui välimised süsteemid peavad kasutaja tuvastamiseks kasutama SMIT kesksest tuvastamise teenust (UAA).	кониѕтиѕ	UAA on tuvastamislahendus, mis on integreeritud lisaks sisemisele parooliga tuvastamisele ka RIA Taraga, et saaks kasutada ID-kaart, Mobiil-Id või Smartld tuvastamisvõimalusi. Rakendustega integratsiooniks kasutame Open-ID protokolli. UAA liidestamise dokumentatsioon: https://docs.cloudfoundry.org/api/uaa/version/76.13.0/index.html#overview
	Kasutajaid ja nende grupi või rollipõhiseid õiguseid tuvastatakse kesksest Active Directory andmebaasist. Andmetepõhised õigused (ACL) asuvad rakenduse juures andmebaasis.	KOHUSTUS	Vähemalt üks roll peab asuma AD-s (ja selle küljes vastav UAA skoop), mis määratleb kas rakendusele saab ligi. Kehtib kõigi uute arenduste puhul. AD gruppidest võetakse info ja lisatakse see UAA tokeni skoopi. Eeldus on et AD gruppide külge lisatakse skoobi info ning rakendusel ei ole vaja minna AD-sse eraldi grupinfot küsima.

	Komponendid suhtlevad omavahel ainult üle HTTP või JMS/AMPQ protokolli. Suurema jõudluse saavutamiseks on eelistatud sõnumivahetus.	конизтиѕ	Soovitus on kasutada protokolle üle turvalise kanali (HTTPS/AMPQS).
	Komponent on sessioonivaba - kasutaja andmete hoidmiseks ei kasutata HTTP sessiooni, vaid iga päringuga valideeritakse "tokeni" kehtivust. Tokenile vastav kasutaja info peab asuma keskses tokeni hoidlas, kus on märgitud ka aegumistähtaeg.	кониѕтиѕ	Tokenite haldamise mehhanismina tuleb kasutada SMIT kesksest tuvastamise teenust.
	Komponendid peavad ka omavahel saama autoriseerituna andmeid vahetada analoogselt kasutajaliidesele ilma sessioone tekitamata.	конизтиѕ	
	Komponentide omavahelises integratsioonis peab iga komponent omama oma kontot, ei tohi taaskasutada kontosid, mis on väljastatud teistele rakendustele.	кониѕтиѕ	Kasutatakse AD-st väljastatavaid teenuskontosid läbi keskse tuvastamise teenuse.
	Igal komponendil on oma andmebaas mille skeemi ja süsteemsete andmete muudatusi hallatakse komponendiga koos, kui komponent vajab andmete salvestamise võimekust.	конизтиз	Haldab kas rakendus ise või hallatakse eraldi automaatikaga.
	Komponendi versiooniuuendusi teostatakse reeglina ilma katkestusteta teenuse töös (tehakse nn. instantsi haaval), andmebaasi muudatuste tegemisel tuleb tagada, et muudatus töötaks ka eelmise komponentide versioonidega (kohustuslike väljade mitmeetapiline sisseviimine jms)		Üks võimalikke lahendusi on näiteks "Blue-Green deployment" mehhanism.
	Komponent käivitub ka ilma ühenduseta liidestetavate süsteemidega ehk on nn. nõrgalt liidestatud (v.a andmebaasid)	конизтиз	
	Komponent töötab osaliselt edasi ka liidestuste katkestuste puhul ja taastab töö peale katkestuste lõppemist, kõik ühendused on olekuta. "Stateful" ühendused nagu RMI ei ole lubatud kasutada.	KOHUSTUS	Kui rakendusel mingi väline liidestus on maas, siis kas kasutatakse "Circuit Breakerit" või näiteks "retry" mehhanismi teatud pikkusega. Kui võrguühendus taastub, taastab komponent oma töö. Kui ootamine ei ole võimalik, peaks kindlasti "healthcheck" teada andma probleemist, mis võimaldab antud rakenduse vajadusel eemaldada teenindavate komponentide hulgast ja hiljem taastada.
			Spring ja Micronaut rakendustes saab kasutada @Retryable annotatsiooni.
	Komponendil puudub eraldi väline konfiguratsioonifail - vajalik konfiguratsioon määratakse kas keskkonna muutujatena või kasutatakse muid platvormi pakutavaid võimalusi (Kubernetese secrets/configmap näiteks).	KOHUSTUS	Rakenduse saladused, mida ei genereerita teenuste poolt automaatselt (näiteks andmebaas või s3) tuleb panna saladuste hoidlasse. Saladuste hoidlast saab saladus liikuda rakendusse ainult läbi CI/CD mehhanismi. Saladuste hoidla jaoks on SMIT-is olemas vastav teenus.
	Suurte koormuste teenindamiseks vähemuutuvate andmete puhul kasutatakse rakendusserveris vajadusel vähemälusid mis on kesksed, kiired, kõrgkäideldavad ning ei sõltu konkreetse rakendusserveri instantsist. Ei kasuta mitte cachede replitseerimist vaid distributeeritud lahendust.	кониѕтиѕ	Võimalik kasutada näiteks Redist või olemasolevat andmebaasi selleks ettenähtud tabelite abil.
	Komponendil on tööks kõik vajalikud teegid kaasa pakendatud, allolevast operatsioonisüsteemis mingite teekide olemasolu eeldada ei tohi.		Soovituslik komponendi pakendamisformaat on Docker konteiner, mille ehitamisel tohib kasutada ainult SMIT dockerhubis asuvad baasimageid: htt ps://source.smit.sise/projects/dockerhub
	Komponent on olekuta ehk kõik mis vaja hoida kauem kui üks süsteemiväline päring (request), salvestatakse kas andmebaasi või mõnda teise hoidlasse.	кониѕтиѕ	Oleku hoidmiseks kasutatakse väliseid teenuseid.
	Komponent ei tohi eeldada failisüsteemi olemasolu, kus andmed säilitatakse. Mälus võib hoida ühe päringu sees opereeritavate andmete olekuid või andmebaasist taasloodavaid cachesid.	кониѕтиѕ	
	Talletamiseks mõeldud binaarfailide jaoks tuleb kasutada eraldi failide hoidmise teenust, mis pakub vastavat veebipõhist teenust.	конизтиз	SMIT-is on selleks olemas eraldi sisemine S3 objektihoidla.
	Komponentide poolt publitseeritavad REST teenused on versioneeritud, dokumenteeritud ning veahaldust tuleb teostada HTTP veakoodidega. Teenused on peavad olema dokumenteeritud OpenAPI spetsifikatsioonile vastavalt ning spetsifikatsioon peab olema vajadusel eraldi kättesaadav kolmandatale osapooltele.	кониѕтиѕ	Versiooninumber võib olla kas päises või URI-is. Teenuse tehnilises dokumentatsioonis wikis peab olema link OpenAPI spetsifikatsionile (SwaggerUI). API disainimisel lähtuda dokumendist: "Rakendustevahelised integratsioonipõhimõtted"
Andmebaas			
	Andmebaasi "read-only" oleku puhul tuleb andmete muutmise päringutele rakendada kordust (vähemalt 30s), et muudatused õnnestuks, kui baasi kirjutamise funktsionaalsus taastub.	KOHUSTUS	Spring ja Micronaut rakendustes saab kasutada @Retryable annotatsiooni andmebaasi teenusklassides.
			Täpsemad näidised: Andmebaasi kirjutamise kordamine
	Andmebaaside vahelised integratsioonid ei ole lubatud.	конизтиз	

	Andmebaase komponentide integratsioonivahendina ei tohi kasutada (mitu erinevat komponenti ühe andmebaasi poole pöörduda ei ole lubatud).	кониѕтиѕ	See põhimõte ei tähenda et ühte sama loogika komponenti jõudluse mõistes skaleerides ei tohiks kasutada sama andmebaasi.
	Andmeobjektide muutmisel tuleb luua ka migratsiooniskriptid mis teisendavad automaatselt olemasolevad andmed uuele kujule. Migratsiooniskripte on soovitav käivitada paigaldusprotsessi ühe osana ja mitte määrata neid käivitatavaks iga rakenduse restardiga (see võib tekitada ebavajalikke lukke rakenduste restartimisel, kui neid on mitu instantsi)		Kõige lihtsam variant on määrata CI/CD keskkonna muutujaga, kas migratsioon käivitada. Mõistlik on migratsiooni teha ühe intsantsiga, kui see tehtud, siis teha vajadusel uuesti paigaldus mitme instantsiga. Alternatiiv on kasutada "job /task" tüüpi paigaldusmehhanisme tavalise rakenduse paigaldamise asemel.
	Andmebaasi äriloogikat vaikimisi ei kirjutata (protseduurid ja triggerid).	кониѕтиѕ	Kõrvalekalded tuleb defineerida ja põhjendada konkreetse komponendi arhitektuuridokumendis - lisaks tuleb ära näidata mehhanismid, kuidas funktsionaalsus töötab andmebaasis, kui kasutusel on mitu andmebaasi instantsi.
	Andmebaasi pöördutakse ainult rakenduse jaoks eraldatud süsteemsete kasutajatena.	кониѕтиѕ	Mõeldud on, et andmebaasiga suheldakse läbi rakendusele eraldatud kasutaja. SYS ja POSTGRES tüüpi superuser kontodega baasis käia ei tohi.
	Operatiiv- ja arhiivi andmebaasid on eraldi lahendused, kasutatakse kas eraldi arhiivibaase või mõnda muud spetsiaallahendust.	конизтиѕ	
	Tekstiotsingute jaoks kasutatakse ainult täisteksti indekseid (Lucene või andmebaasi sisemine täistekstiotsing).	конизтиѕ	
Jõudlus			
	Komponendi sisemised alamosad suhtlevad omavahel võimalusel sõnumivahetuse või muude asünkroonsete meetodite abil, et välistada blokeeruvaid lõimesid ja tagada et iga alamtöö töötab eraldi lõimes, kasutades efektiivselt virtuaalmasinate mitut protsessorituuma - see soovitus ei kehti kui komponentide suhtlus peab toimuma ühe kasutaja transaktsiooni sees (mitte segamini ajada andmebaasi transaktsiooniga).		Lisainfo: http://12factor.net/concurrency, http://www.reactivemanifesto.org/
	Pikalt töötavad operatsioonid tuleb viia eraldi taustaprotsessideks, mis toimivad ka mitmete instantside puhul, ehk taustatööde info peab olema salvestatud.	кониѕтиѕ	
	Komponent peab peatumisel lõpetama käimasolevad protessid ning pikad taustaprotsessid peavad pooleli jääma ja käimasolev töö tuleb tagastada tööde nimekirja (näiteks "queue").	кониѕтиѕ	Lisainfo: http://12factor.net/disposability
	Komponendis loodud protsessid peavad arvestama, et võib toimuda ootamatu rakenduse seiskumine ning selle tulemusel peavad samuti käimasolevad tööd minema järjekorda tagasi.	кониѕтиѕ	
	Jõudluse kasvamisel saab automaatselt komponentide instantside hulka tõsta (horisontaalne skaleerimine) ning koormus jaotatakse instantside vahel laiali.		Ei tohiks kasutada nö. "scale-up" lahendust, kui seda ei määra konkreetne toote pakkuja.
	Komponent peaks käima minema (olema valmis esimeste päringut teenindamiseks) kuni 60 sekundi jooksul	конизтиз	
Monitooritav us			
	Komponentide poolt publitseeritavad teenuste monitoorimiseks vajalik info on kättesaadav kokkulepitud formaadis ja protokolliga - soovitavalt REST formaadis.	KOHUSTUS	Koormusjaotur peab aru saama, kas suunata liiklus konkreetsele nodele või mitte. Kõige lihtsam näide või näidis selleks on Spring Boot Actuator endpoint /health mis annab infot, kas rakendus on korras või mitte. Seda saab vastavalt täiendada ka lisainfoga. https://docs.spring.io/spring-boot/docs/current/reference/html/production-ready-endpoints.html.
	Komponenti on võimalik monitoorida APM tarkvara agendiga, mis oskab komponendi seest kõikide lähtekoodis realiseeritud protsesside kohta statistikat (sh. kasutamise sagedus, töötluse aeg) väljastada.		Toetatud tehnoloogiad leiab siit: https://docs. appdynamics.com/display/PRO45 /App+Server+Agents+Supported+Environments
	Komponent logib enamus tegevused erinevatel tasemetel ning suunab need "stdouti" või sõnumitena sõnumiserverisse (auditlogi). Komponent ei tegele logifailide haldamisega.	конизтиз	Lisainfo: http://12factor.net/logs
Failihaldus			
			Kasutada tuleb SMIT-i poolt pakutavat MetaVault
	Kui teenus võtab vastu faili, siis tuleb seda skaneerida ennem baasi või objektihoidlasse salvestamist.	KOHUSTUS	teenust.
Logimine		KOHUSTUS	

	Logimisel tuleb arvesse võtta Infoturbeosakonna poolt kehtestatud logimise nõudeid.	конизтиз	Lisainfot leiab dokumendist "Logimise nõuded"
Taaskasutu	ıs		
	Uut komponenti arendades, tuleks eelnevalt kontrollida, ega sellist pole juba eelnevalt SMIT-is välja töötatud. Eelistatud on kasutada olemasolevat lahendust teenusena ning äärmisel juhul paigaldada endale toode.	кониѕтиѕ	
	Olemasoleva teenuse koodi eraldamine eraldi projektiks ja selle iseseisev edasiarendus peaks saama SMIT arhitektuuripaneeli heakskiidu, sellele võiks eelneda diskussioon olemasoleva tiimiga, et vajalikud muudatused nemad viiks sisse või aksepteeriksid muudatusettepanekuid.	конизтиѕ	
	Kui arendatakse teenust, millele hakkavad olema kliendid väljaspool konkreetset infosüsteemi/lahendust, tuleks luua sellele iseseisev tehnilise liidestuse võimekus.		Üks võimalik tehniline lahendus on Kuberneteses Operator (https://operatorframework.io)
Arvutitööko	oht		
	Uued seadmed/lahendused peavad olema Windows või IOS põhised	кониѕтиѕ	
	Rakendus/lahendus peab olema suuteline vähemalt minor versioone ise uuendama.	конизтиѕ	
	Rakenduse paigalduse või uuendamise käigus El TOHI rakendus arvuti SERVICEID kinni"Disabled" panna (Näide DocCheck pani ID kaardi serti edastuse teenuse kinni arvutites)	кониѕтиѕ	
	Rakendus/lahendus ei tohi olla seotud ühe konkreetse lehitseja või selle versiooniga. Kõik Tehnoloogia valikute lehel olevad lehitsejad peavad olema toetatud ja testitud.	кониѕтиѕ	
	Kui soovitakse arvutitöökohta paigaldada mingit rakendust/lahendust, siis tarkvara koos konfiguratsiooniga tuleb arenduselt ATKH-le	конизтиз	
	Valdkond peab kontrollima enda lahendust standard ATK profiilis või eriprofiilis SMIT tehnikupoolt väljastatud seadmes ja kinnitama kas paigaldus on edukas ja vastab teenuse pakkumis nõuetele. Kui ei ole, siis annab infot mida on vaja konfiguratsioonis muuta.	конизтиѕ	
	Rakendus peab olema käsurealt paigaldatav.	конизтиз	
	Rakendus ei tohi nõuda administreerimise õigust kasutamiseks	конизтиз	